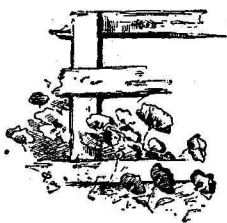

ΑΝΑΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΣΤΡΑΝ

(“Εν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα κεφάλαια ἀπὸ τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ νέου Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ Μωρίς Μπαρρὲς «Ταξείδιον εἰς Σπάρτην»).

ΠΕΡΤΑ ἀπὸ καιρὸν πολλόν, ἐπαναφέρω τὴν μνήμην μου εἰς τὰς ἀγλαὰς ὥρας τῆς ἐπισκέψεώς μου εἰς τὸν Μίστραν. Ὡραὶ τοιαῦται ὁμοιάζουσι μὲ πηγάς, αἱ ὁποῖαι μὲ περιχύνουσιν εἰς «κρουνοὺς» ἀπὸ εὐδαιμονίας καὶ καλλονῆν. Ὁ κόσμος δὲν θά

εἶναι ποτὲ δι' ἐμὲ ἔρημος, ἔστω καὶ ἂν λείπουν ἢ καλωσύνη καὶ ἡ ἀγάπη, διότι τηρῶ τὴν μνήμην τῶν ὥρῶν αὐτῶν τῆς αἴγλης. Τὰς ἀναπολῶ χωρὶς νὰ κουρασθῶ. Αἱ ὥραὶ αὐταὶ στιγμαὶ τοῦ ταξιδίου μου προστρέχουσι χορεύουσαι. Μὲ πρόσωπον ἄκίνητον καὶ κινήματα πλήρη ἀπὸ πάθος, στολλίζουσι τὸ παρελθὸν καὶ ἀποκρύπτουσι τὸν τάφον, εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ παρὶς τῆς Ἑλένης θέτει ἐπὶ τῶν φρουδαλικῶν πύργων κόσμον ἀπαστρέπτοντα. Βλέπω τῆς Ἑλένης τὴν αἴγλην ἐπάνω εἰς ἕν πρόσωπον τῆς οἰκογενείας μου. Ἐδλογημένη, λέγω πρὸς τὸν χρυσοβόλον πύργον, ἕπαρξις, ἡ ὁποία διὰ τῆς σειρᾶς τῶν ὄντων μὲ συνεχίζει καὶ μὲ τελειοποιεῖ καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἔσσημος καὶ ἀφανῆς παρίσταται εἰς τὴν μεταμόρφωσίν μου!...

Μίαν φαιδρὸν ποσὶν διήλθον τὸν μικρὸν ποταμίσκον Παρωριοῦ καὶ ἤρχισα ἀναβαίνων τὰς κλιτύς τὰς ἐρειποσκεπεῖς. Ὁ ἥλιος ἐθέριμανε τὰ πολύοσμα χόρτα καὶ ἀνέβλυζαν ἐξ αὐτῶν βλαὶα τὰ ἀρώματα. Ταχέως αἱ πορτοκαλεῖαι ἤρχισαν νὰ σπανίζων καὶ ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνετο ὁ παφλασμός τοῦ χεμάρρου, τὴν εὐδρόσον χάριν τοῦ τοπίου διεδέχετο ἡ ἡσυχία αὐτοῦ. Ἀπὸ τὰ παλάτια, τὰ θυροεστῆσια καὶ ἄσπερα, καμμία μορφή δὲν προέκυπτε διὰ νὰ ἴδῃ τὴν συνοδείαν μας.

Ἐνῆλθα εἰς μίαν μικρὰν Ἐκκλησίαν μὲ πράσινον θόλον, γλυκυτάτης ἡσυχίας δὲν ὑπάρχει οὔτε τεμάχιον τοῦ τοίχου τῆς, ὅπερ νὰ μὴ εἶναι κεκαλυμμένον μὲ τοιχογραφίας, ὁμοίας πρὸς μεταξωτὰ ἐξιτήλων χρωμάτων. Ἐνθυνοῦμαι ἐνὰ Χριστὸν ἐπάνω εἰς μίαν λευκὴν θύρον εἰσερχόμενον εἰς πόλιν μεσαιωνικὴν καὶ ἤδη ὁ δειπνός ὁ μυστικός, ἦτο ἔτοιμος ἀπὸ κάτω ἀπὸ βυζαντινὸν θόλον. Παραπέρα ἐπεσκέφθη δύο παρεκκλήσια τόσο χαμηλὰ ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κύρω διὰ νὰ εἰσελθῶ. Ἀλλαχού ὁ ὁδηγός μας μᾶς ἔδειξε τὸν τάφον μῆς βυζαντινῆς αυτοκρατορέας, τῆς Ὑραίας Θεοδώρας.

Ὁ Μισιρῆς καταρροεῖ χωρὶς θλίβν. Τὰ νοσασ-ἡρία αἱ φράγκικαι καὶ βυζαντιναὶ ἐκκλησίαι τοῦ διατηροῦσι χαρακτηριστὰ ἀπείρωσ νέον. Ἐν μέσῳ τοῦ παμφώτων αὐτοῦ ὀλέθρου ἠτένισα τὰς μαύρας κυπαρίσσους. Εἰς τὸ προαύλιον τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ ἕν ἐξ αὐτῶν ἤξιζε σμίλην τοῦ Φειδίου καὶ εἰς τοὺς πόδας του ἐξέτινες μεθυσικὰ εἰς κρῖνος.

Ποίαν περίεργον ἀποτίναξιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ αἰσθάνομαι ἐπάνω εἰς τὸ φλογερὸν αὐτὸ βουνόν! Μὲ ἐξιδα-

νικεῖται. Δὲν ἀκούω, διὰ μέσον τῶν αἰῶνων, εἰς τὰ παλάτια αὐτά, ἄλλην πνοὴν ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Σατωβριάνδου, ὅστις ἐστεγᾶσθη κάτω ἀπὸ μίαν ἀπὸ τὰς στέγας αὐτάς. Ἀνοθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς Παντανάσσης ἐγείρεται μικρὸς σηκός, ἔνωθεν τοῦ ὁποίου προσκλίνει μία σικῆ. Ἀφίνω νὰ ἀναπαυθῆ ἐπάνω ἐκεῖ ἡ καρδία μου, τὴν ὁποῖαν ἐξογκώνει περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀνάβασιν αὐτὴν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὁ φλογερὸς μου μόνον πόθος νὰ ἐναγκαλισθῶ τὰ πάντα καὶ ἀπ' ἐκεῖ βλέπω ὀλόκληρον τὴν πεδιάδα, εὐτυχῶ διὸ ζῶ καὶ διὸ ὁ κόσμος εἶναι τόσο ὥρατος.

Γνωρίζομεν καὶ ἄλλας πόλεις μεσαιωνικὰς, τὰς Βάλεις εἰς τὴν Προβηγκίαν καὶ τὸ Σάν-Τζαμιγιάνο παρὰ τὴν Σιένναν. Ἡ γραφικότης των τέρει τὰς αἰσθήσεις μας· ἀλλ' ὁ Μισιρᾶς πληροῖ τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ ποιήσιν. Μία πορτοκαλεῖα, ἡ ὁποία ῥίπτει τὰ ἄνθη τῆς ἐπάνω εἰς τὰς ἐπάλλξεις, προβάλλει αἰφνηδῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸ μέγαρον τῶν ἐκγόνων τῆς Ἑλένης, ὅπου οἱ τραχεῖς τῆς Καμπανίας συμπαιριῶνται μου ἔχασαν τὰς δυνάμεις των καὶ μετέλαβον κἄτι ἐκ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Ἀκόμη πλέον, ἰδοὺ καὶ ὁ πύργος, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ μάγεια παρὰ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μενελάου, διὰ τὰ στεγᾶση τοὺς Ἐρωτας τῆς Ἑλένης καὶ τοῦ Φάουστ.

Ἀναρριχώμενος εἰς τὰς κλιτύς τοῦ Κάστρου ἀναγνωρίζω τὰς σηκογραφίας τοῦ δευτέρου «Φάουστ». Ἐδῶ, πουθενᾶ ἄλλου, δὲν ἠδύνατο ὁ Φάουστ νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἑλένην. Διὰ μέσον τῶν ἑλικοειδῶν αὐτῶν στενωπῶν, ἡ Τυνδαρίς, φεύγουσα τὸ ἐπισηφελὲς ἀνάκτορον τῆς ἀρχαίας Σπάρτης, ἤλθε νὰ καταφύγῃ πλησίον τοῦ Γότθου πολεμιστοῦ.

Τὸ τέκνον, τὸ γεννηθὲν ἀπὸ τοὺς ἔρωτας των, ὁ Εὐφορίων, ἐπάνω εἰς τὰ ἔρειπια, χορεύει καὶ σικρῆ. «Ὁλοένα ὑψηλότερα! Πρέπει νὰ βᾶβῶ! Μακρότερα!... Πρέπει νὰ βλέπω!... Τώρα ἀφήστε με νὰ σικρῶ! Νὰ ἐξορμήσω εἰς τὸν ἄερα εἰναι ὁ πόθος μου! Δὲν θέλω πλέον νὰ πατῶ τὴν γῆν!» Ἀπὸ ναοῦ εἰς παρεκκλήσιον, εἰς ἀνάκτορον, εἰς μοναστήριον, μετὰ τῶν χαινουσῶν δεξαμενῶν καὶ ὑπὸ τοὺς λίθους τοὺς καταρρέοντας, πρὸς τὸ Κάστρο, ἔλκομαι ἀνικητῶς. Ἐφόσον ἀναβαίνω, τὰ ἔρειπια εἶναι πλέον ἔρημα, ἀλλὰ καὶ πλέον θυροεφόρα. Ὅτι δὲν μεταβάλλει ὄψιν, εἶναι ἡ περίξ ἀθλιότης· κάτω ἀθλιότης φοικτὴ καὶ ἄρωματισμένη· ἐπάνω ἀθλιότης διακέντητος. Μεταξὺ τῶν ιστορικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν αὐτῶν ἔρειπῶν βλέπω νὰ τρέχουν μερικὸι χοῖροι, μὲ τὸ ὄγγος εἰς τὴν γῆν, καὶ ὄρνιθας τὰς ὁποίας ὁ ἥλιος χρυσοῖει εἰς φασιανούς. Σταματῶ εἰς πλατεῖαν εὐρυτέραν, ὅπου ὑψηλὰ τεῖχη μὲ πύργους εἶναι τὰ ἔρηνα τοῦ παλατιοῦ τῶν Βυζαντινῶν Δεσποτῶν. Ἐπειτα ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα, διὰ τῆς ρογγυῆς ἢ ὑπὸ ἀγρίδα καταρρέουσαν, διέρχομαι τὰ πυργωτὰ τεῖχη, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰς διαφόρους γραμμὰς τῶν δυχρῶμάτων.

Τὸ βουνὸν αὐτὸ εἶνε ἀρχιτεκτονημένον ὡς νοῦς. Δείψα ἀπὸ ὄλας τὰς ἐποχὰς καὶ τῶν ποιικλιωτέρων φύλων, προσλαμβάνων χρῶμα ὁμοιόμορφον· εἶνε ἐπιστρω-

μένα, συνδέονται με κισσόν εἴρωσιον, μεταξύ τῶν φύλων τοῦ ὁποῦν βομβοῦν αἱ μέλισσαι.

Ἐφθασα τέλος εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀνάμεσα εἰς τὰ εἶρηια καὶ εἰς τὰς στέγας καλλιεργείται βρώμη. Τί διαστήματα! Τί φῶς! Ἀριστερά μου ὑψοῦται ἔρημος ἄκρα κατάφυτος ἀπὸ πεῦκα· ὀπισθὲν μου ἐκτείνονται τοῦ Ταυγέτου αἱ κλιτύες, σπαρμέναι ἀπὸ χωρία ἀγλαὰ καὶ στεφανωμένα με παγετῶνας. Ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ ἤρχετο ἄνεμος ψυχρὸς, διότι ὁ Μιστρᾶς προστατεύει καὶ ὑποκρύπτει βαθεῖαν καὶ μαθρὴν φάραγγα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀναπηδᾷ χειμαρρὸς μέγας. Ἄλλ' ὅσον ἔντονον καὶ ἄν εἶνε αἱ ἐντυπώσεις ἀπὸ τὰ τοπία αὐτὰ, ἀναγκαίως ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον διὰ νὰ φαιδρυνθῶ καὶ ἀναγαλλιῶμαι εἰς τὴν θείαν τῆς ἀπεράντου φωτεινῆς πεδιάδος. Ἐπιπορεύωμαι κἀνωθὲν μου τὰ ἀργυρῶχροα εἶρηια ἀποστρίβουν πρὸς τὴν παραλίαν, προσλαμβάνουσαν μολοβοχορδούς ἀποχρώσεις. Ἀπὸ τῶν καμπυριακῶν ἐπάλλεων μου, διὰ μέσου τῶν βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν, βλέπω τὸν μαλθακὸν κῆπον, τὸν σκεπάζοντα τὰ εἶρηια τῆς Σπάρτης. Ὁ Εὐρώτας προχέεται πρὸς τὴν θάλασσαν ἐν μέσῳ τῶν λόφων τῶν διαγραφόντων τὴν κοιλάδα του ὑπὸ τὴν χρυσόκοιν τῶν ἡλίου, ὅστις σπείρει γύρω κοκκίνους, πρασίλους καὶ ὑπώχρους τόνους. Ἀπὸ τὸν Ταυγέτον εἰς τὸ Μενέλιον καὶ ἀπὸ τῶν Κυθήρων εἰς τὰ Ἀρκαδικὰ βουνά, θαυμάζω καὶ εἰσπνέω τὴν πεδιάδα τῆς Λακεδαίμονος.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπάνω κάθε σκέρις εὐρύνεται, ὑψοῦται, νεάζει ἴσῳ, φῶς νὰ πύρη κανεῖς εὐτυχίαν καὶ ἀθανασία. Δὲν γνωρίζω παρὰ τὰς κλιτύς τοῦ Βεζουβίου, αἰτινες νὰ μοῦ ἔδωκαν τοιαύτην μέθην. Καὶ ἀκόμη ὁ Βεζούβιος, δταν ἔκαε με τὴν τέφραν του τοὺς ὀφθαλμούς

μου, τὰ χεῖλη καὶ τὰ ὑποδήματά μου, δὲν ἐξήγειρε τὸν θαυμασμόν, τὸν ὁποῖον μοῦ ἐξεγείρει τὸ περικαλλῆς αὐτὸ ἠφαίστειον τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τέχνης. Ἐδῶ τὸ Βυζάντιον καὶ ἔπειτα ἡ Σπάρτη τοῦ σχολείου μου, Ἰσχυρὰ καὶ θλιβερὰ ἀναμυγνύονται καὶ ἐξατμίζονται ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐδάφους, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ πεδιάς ὑπὸ τὴν μέθην μου, ὁμοιάζει πρὸς λύραν ποιητοῦ.

Ἰδοὺ λοιπὸν τῆς Ἑλένης ἡ πατρίς! Ἄν καὶ ἡ ἱστορία κατεπάτησεν ἀγρίως τὴν περικαλλῆ τῆς Τυνδαρίδος εὐνήν, τὸ δριμύ τοῦ ἔρωτος ἄρωμα παραμένει ἀκόμη. Ὅλαι αἱ ἀσθήσεις μας συζευγνύονται τὸν ἕπνον τῆς Ἑλένης. Στήριζει τὴν κεφαλὴν ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος τῶν Βοσκῶν καὶ τὸ θαλάσσιον κύμα, τὸ ὁποῖον ἐκπνέει παρὰ τοὺς πόδας τῆς, ἔρχεται ἀπὸ τὰ βασίλεια τῆς Κυθρεῖας Ἀφροδίτης.

Ἀμαθὴς ὅπως εἶμαι δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐνοήσω εἰς τὰς ψυχρὰς αἰθούσας τῶν μουσειῶν μας τὰ διδάγματα τοῦ Ἑλληνικοῦ δένδρου. Ἄλλ' ὅς μοῦ ἐμφανισθῆ τὸ δένδρον, ὡς φλογοβόλος συστάς εἰς τὸ μέσον τῶν κήπων τῆς Σπάρτης· ποθῶ καὶ εὐρισκομαι εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα.

Ἡ Ἑλένη μίαν ἀκόμη φοράν στρέφει πρὸς ἡμᾶς τὸ πρόσωπόν της καὶ ἀναθάλλει εἰς τὰς ψυχὰς μας φλόγα, τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται θνητὸς νὰ σβόσῃ. Ἄνο φραταὶ παγεραὶ ἀκτίνες ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της μᾶς ἀκολουθοῦν, διπλῆ συμβουλή, ἡ ὁποία μᾶς λέγει, διὲν δὲν ἄξιζει ἡ ζωὴ αὐτή, παρὰ ἐὰν προέκειται κανεῖς νὰ ἀποθάνῃ ὠραῖον θάνατον ἢ νὰ κρατήσῃ εἰς χεῖρας πολέηχον λύραν.

M ΜΠΑΡΡΕΣ

ΠΑΡΘΕΝΙΑ

ΝΘΟΣ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, θάλλει ἡρέμα ἀναπτυσσόμενον εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς στοργῆς καὶ εἰς τῆς φύσεως τὴν ζείδωρον πνοήν. Ἀρρυνίδωτον τὸ μέτωπον, τὸ φιλεῖ ἐλαφρὰ τῆς σκέψεως ἢ γαλήνη. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἠχμαλώτισαν τὰς κυανᾶς ἀντανυγίας ἀνεφέλου στερεώματος καὶ ψυχὰι θὰ ἐπόθησαν τὸ μέλι τῆς χάριτος τῶν χειλῶν της. Βεβαίως ἀνοιξὶν θὰ ἐγεννήθη καὶ ἀνοιξὶν ὑπόσχεται διαρκῆ ἢ καρδία της.

Θὰ ἦτο εὐτυχὴς ἢ σιγμῆ, καθ' ἣν ἡ δημιουργία ἠοίδμησεν ἕνα ἕτι ἄγγελον. Καὶ ὁ κόσμος—μία κοιλὰς πλάνης ἀεραμάϊστος—ποθεῖ τοιαύτας λευκὰς ὑπάρξεις, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουν ὡς ἀνυψωτήρες εἰς τὰ ἰδεώδη πλάτη τοῦ αἰθέρος. Μία ὑπαρξὶς παρθενηκῆ, ἀδιάφθορος, ὄλη ἀγνότης καὶ ποιήσις, εἶναι εἰς ἀρραβων ζωῆς ὑπεριέρας τῶν χαμαιζήλων παθῶν, εἶναι εἰς διάττων, ὅστις λιποτακτεῖ αἴφνης ἀπὸ τὸ στε-

ρέωμα, διασχίζει τὸ κενὸν καὶ ἔρχεται νὰ φωτίσῃ τὴν γῆν, νὰ τὴν κοσμήσῃ.

*

Ἄλλ' οἱ ἄγγελοι ἔχουν καὶ τὰς θλίψεις των. Ἡ σκιά ἐνὸς πένθους περιβάλλει τὴν φωτεινὴν αὐτὴν ὑπαρξιν. Ὁ ἀσὴρ ὁ μόλις ἤδη προστεθεὶς εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς παρθενίας περιστοιχίζεται ἀπὸ νέφη. Καὶ τὰ νέφη αὐτὰ εἶναι ἐξατμισθέντα δάκρυα, εἶνε ἢ συνέχεια τοῦ μητροικοῦ σαβάνου. Εἰς τὸ βλέμμα τῆς κόρης ὑπάρχει μία ἀπορία· δὲν λαμποβολεῖ ἀπὸ χαρᾶν, ἀπὸ ἀμερικμνησιαν· ὑποκρύπτει κἄποιον πόνον, ἀναζητεῖ κἄτι, τὸ ὁποῖον μόλις ἐγνώρισε καὶ δὲν ἐαρόφθασε νὰ τὸ ἀπολαύσῃ· μίαν θερμότητα ἀνάμεσα εἰς τοὺς παγετοὺς τῆς ἀστόργου κοινωνικῆς πάλης, μίαν παρηγορίαν εἰς τὰς ἐναντιότητας τῆς τύχης, ἕνα λιμένα εἰς τὰς θυνέλλας τῆς ψυχῆς. Καὶ εἶνε αὐτὸ τὸ κἄτι ἢ ἀγκάλη, ἢ λυθεῖσα ἤδη ἀδρανῆς ὑπὸ τὸν σταυρὸν τοῦ κοιμητηρίου. Τὰ χεῖλη ἀδυνατοῦν ν' ἀναμετρήσουν τὴν ἀπώλειαν, καὶ ἡ σιγή—ἡ ὁποία λαλεῖ εὐ-